

MBN AU § 68 Remiss. Region Gotlands internationella strategi 2025-2028

Ärendenummer: MBN 2025/335

Arbetsutskottets förslag till miljö- och byggnämnden

Miljö- och byggnämnden beslutar att inge förvaltningens yttrande som sitt eget.

Sammanfattning

Miljö- och byggnämnden har fått tillfälle att besvara regionstyrelsens remiss. Syftet är att inhämta synpunkter på förslaget för att säkerställa ett väl genomarbetat beslutsunderlag till regionfullmäktige.

Gotland påverkar och påverkas av omvärlden. Som ö-region har Gotland alltid varit öppet för influenser från omvärlden, något som fortfarande är fallet, inte minst genom internationellt samarbete. Det stärker Gotlands förmåga till förnyelse och omställning. Region Gotland har lång erfarenhet av att arbeta internationellt. Samarbeten inom EU underlättas av att det finns gemensamma strukturer och finansieringsmöjligheter. Samtidigt bedriver Region Gotland samarbeten även med regioner utanför EU. Geografin avgör inte val av samarbetspartners, utan det är mervärdet i Region Gotlands stärkta möjligheter för verksamhetsutveckling och mervärdet för Gotland och gotlänningarna som är avgörande.

Den internationella strategin syftar till att klargöra hur Region Gotlands internationella arbete ska bidra till att uppnå Region Gotlands prioriteringar och mål i enlighet med gällande styrmodell och den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 och därtill hörande styrdokument för konkret genomförande. Strategin syftar även till att ge ramar för Region Gotlands samtliga nämnder och förvaltningar och bolag att integrera det internationella arbetet i sina verksamheter. Ett internationellt perspektiv är viktigt för att möta omvärldsförändringar och för att nå uppsatta mål. Goda förutsättningar för verksamhetsutveckling genom ett internationellt fokus uppstår där ansvarig avsätter personella och finansiella resurser för att få tillgång till extern projektfinansiering, omvärldsinformation, kompetens och idéer.

De övergripande målen för Region Gotlands internationella strategi är:

- att ha stärkt internationellt utbyte för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tillväxt på Gotland
- att ha ökat engagemanget för och nyttan av internationalisering i Region Gotlands verksamheter
- att ha bidragit till demokratisk utveckling på lokal och regional nivå i andra länder.

Internationalisering ska vara integrerat i Region Gotlands samtliga verksamheter. Det innebär att internationellt arbete inte är ett avgränsat sakområde, utan ett ansvar för alla nämnder och förvaltningar och bolag där sakkunskap finns. Goda kontakter med nationella myndigheter och nätverk ökar möjligheterna till framgång i det internationella arbetet. Region Gotlands internationella arbete ska bland annat till en ökad internationell samverkan, ökad extern finansiering, ökad internationell kompetens genom erfarenhets- och kunskapsutbyte, en ökad kulturell förståelse mellan människor, en förstärkt position av varumärket Gotland och en förstärkning av Gotlands innovationskapacitet utifrån Gotland styrkeområden och i relation till smart specialisering.

Region Gotland är medlem i flera internationella nätverksorganisationer eller i organisationer med internationell verksamhet. Medlemskapen är viktiga att aktivt nyttja för kunskapsinhämtning, samarbeten och påverkansarbete. Region Gotland prioriterar medlemskapen i Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR), Hansan, Organization of World Heritage Cities (OWHC), Stockholmsregionens Europakontor, och Union of the Baltic Cities (UBC). Region Gotland prioriterar även sitt internationella engagemang i ICLD, i Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande (NVL) och i Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Därtill är Region Gotland ackrediterad för internationella utbyten genom ERASMUS +.

Region Gotland prioriterar även utvecklingen av det internationella samarbetet tillsammans med Småland och öarna med fokus Smart Specialisering.

Samhällsbyggnadsförvaltningen berörs av den internationella strategin främst genom att den idag representerar i två av de prioriterade internationella nätverken; Organization of World Heritage Cities (OWHC), och Union of Baltic Cities, (UBC), Planning Cities Commission.

Det har förtydligats i den nya strategin att förvaltningscheferna har ansvar att driva internationellt arbete inom sitt ansvarsområde. Samtidigt finns inte sedan år 2020 de stimulansmedel som avsattes för internationell samverkan utan arbetet ska finansieras helt av respektive förvaltning och/eller med extern finansiering. Detta gör att det ekonomiska ansvaret på förvaltningarna ökar och det kan minska möjligheten till att bredda representationen i nätverken. Idag saknas budget för deltagande i de prioriterade nätverken på samhällsbyggnadsförvaltningen. Det är enbart medlemsavgiften som finansieras av regionstyrelsen.

Strategin ger bra stöd i att ha samverkan på olika nivåer och mellan olika aktörer i det internationella arbetet. Den nya strategin är tydligare knuten till Region Gotlands styrmodell vilket gör det lättare att se hur det internationella arbetet bidrar till organisationens mål och kunna förstå effekterna av investerade resurser. Det har förtydligats i den nya strategin att förvaltningscheferna har ett ansvar för att driva på internationellt arbete inom

sitt ansvarsområde. Samtidigt har de stimulansmedel som avsattes för internationell samverkan har tagits bort vilket ökar den ekonomiska förväntan på förvaltningen. Strategins mål ger dock stöd i att prioritera det internationella arbetet även om det är ekonomiskt svåra tider. Region Gotland spelar en viktig roll i att vara förebild på Gotland avseende internationella relationer och på lång sikt kan det bidra med att finna lösningar på våra utmaningar på Gotland och i världsarvet.

Bedömning

Den internationella strategins mål och prioriteringar är tydliga och relevanta för de utmaningar och möjligheter som finns inom det internationella området.

Strategins mål ger stöd i att prioritera det internationella arbetet även om det är ekonomiskt svåra tider. Den praktiska tillämpningen av strategin kan medföra kostnader avseende arbetstid och för att delta i utbyten och samarbetet. Samtidigt kan tillämpningen av strategin medföra resurser till regionen i form av extern expertis och extern finansiering.

Den stora förändringen i förhållande till tidigare strategi är att det har förtydligats att förvaltningscheferna har ansvar att driva internationellt arbete inom sitt ansvarsområde. Samtidigt finns inte sedan 2020 de stimulansmedel som avsattes för internationell samverkan utan arbetet ska finansieras helt av respektive förvaltning och/eller med extern finansiering. Detta gör att det ekonomiska ansvaret på förvaltningarna ökar och det kan minska möjligheten till att bredda representationen i nätverken. Idag saknas budget för deltagande i de prioriterade nätverken på samhällsbyggnadsförvaltningen. Det är enbart medlemsavgiften som betalas av regionstyrelsen. De rådande ekonomiska förutsättningarna inom Region Gotland medför stor arbetsbelastning på de olika förvaltningarna och bolagen.

I dagsläget saknas budget i förvaltningen för deltagande i de prioriterade nätverken, enbart medlemsavgiften finansieras av regionstyrelsen. Det innebär att resurser både i form av personal och av ekonomiska medel är en begränsande faktor för att fullt ut få kontinuitet i det internationella arbetet. Detta bör tas i beaktande för hur förvaltningen och miljö- och byggnämnden kan bidra till måluppfyllelse av strategin fram till år 2028.

Strategin ger bra stöd i att ha samverkan på olika nivåer och mellan olika aktörer. Det finns beskrivit vilket arbetssätt som regionen ska ha för att nå målen och det är relevant och passar väl med liknande arbetssätt vi har inom lokal och regionalt världsarvsarbete.

Det är bra att strategin nu är tydligare knuten till styrmodellen och Region Gotlands mål och prioriteringar för att visa på hur detta område bidrar till andra områden vilket gör det tydligare att se effekterna av investerade resurser. Exempelvis kan UBC genom de olika arbetskommissionerna stötta Region Gotlands prioriteringar En skyndsam energi och klimatomställning, Ett

hållbart växande Gotland, Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser samt Samverkan och planering av beredskapsarbetet. Det kan dock vara svårt att fånga alla positiva aspekter av internationellt arbete bara genom att följa målen i styrmodellen. Det finns en direkt positiv effekt av att träffa andra kulturer och se sitt arbete hemma på Gotland i perspektiv. Det tar strategin upp vilket är bra.

Region Gotland spelar en viktig roll i att vara förebild på Gotland avseende internationella relationer. Vi måste prioritera att delta i internationellt arbete för att fylla på vår kompetens och bidra till en bättre värld. Alla dessa komponenter ingår som viktiga delar i vårt arbete i verksamheten även här hemma och det internationella arbetet kan ge en behövlig utblick och inblick. På lång sikt kan de frågor som belyses inom OWHC och UBC bidra med lösningar på våra utmaningar i världsarvet och på Gotland i stort. Både konkret med innovativa idéer men också med projektmedel, partners och resurser. Strategin är viktig för att kunna vara långsiktig och uthållig i dessa frågor.

Ett framgångsrikt internationellt samarbete kräver fortlöpande kompetensutveckling, såväl bland förtroendevalda som bland tjänstepersoner. Språkkunskaper, kunskaper om det europeiska samarbetets verktyg och möjligheter, kunskaper om samhällsförhållanden och kultur i andra regioner, kompetens i projektledning och projektarbete i samband med internationellt samarbete är några exempel på kunskapsområden som kan stärka och utveckla Gotlands roll på den internationella arenan.

I utredning remiss Region Gotlands internationella strategi 2025-2028 utvecklas remissvaret ytterligare.

Ärendets behandling under mötet

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår miljö- och byggnämnden besluta att inge förvaltningens yttrande som sitt eget.

Världsarvsamordnare Louise Hoffman Borgö och enhetschef Frida Brunner föredrar ärendet.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse samhällsbyggnadsförvaltningen, daterad 2025-04-15

Utredning. Remiss Region Gotlands internationella strategi 2025-2028, daterad 2025-04-15

Remiss STY 45312 – v. 01 Internationell strategi för Region Gotland, inkom 2025-03-25

Remissmissiv Region Gotlands nämnder och bolagsstyrelser, inkom 2025-02-07

Revideringsdokument version 20250114, inkom 2025-03-03